

Opsporing og forebyggelse af depression

Opstartsseminar

30. august 2017

Horsens

Carsten Hendriksen

Seniorforsker, Pensioneret overlæge, dr. med.

E mail: carsten.hendriksen@dadlnet.dk

At ældes er en langt mere dynamisk og individuel proces end vi troede for 40 år siden!

Stor diversitet!

Aldring

Uundgåelige aldersforandringer – celle og organniveau

Forandringer associeret med alder

Levevilkår – familie, uddannelse, erhverv, bolig

Livsstil - Manglende benyttelse ("rust"), "overbenyttelse"

Sygdomme - konsekvenser for den enkeltes
hverdagsliv/funktionsevne

Tilfældigheder

Aldrig har så mange ældre haft så mange år med så god funktionsevne som nutidens ældregeneration i Danmark -

Og vi forventer at denne udvikling fortsætter.

Hvorfor?

Hvorfor?

Kombination af mange faktorer

Levevilkår

Være i arbejde

Fysisk aktiv

Forebyggelse og **Behandling**

m.m.

Gamle mennesker

Store forskelle fra

den helt velfungerende over

personen med begyndende nedsat
funktionsevne til

personen med svære fysiske og psykiske
funktionstab (skrøbelighed)

Sårbarhed og skrøbelighed

Potentiel sårbarhed

Sårbarhed - nedsat modstandsdygtighed

Skrøbelighed klinisk syndrom – biologisk øget sårbarhed, hvor selv minimal belastning/stress kan medføre alvorlige funktionsproblemer

Fremtiden

Stigningen i antal ældre – betydning for sundhedsvæsenet?

Kan vi ekstrapolere ud fra nutiden?

Lårbenshalsbrud?

Blodprop i hjertet?

Kræftsygdomme?

Demens?

Depression?

Andre kroniske sygdomme?

Lidt om aldersdepression

Depressive symptomer - diagnosen depression

Early onset – late onset (oftest unipolær)

Årlig incidensrate på 0,3-7% blandt 65+årige

Måske 10% af ældre forventes at opleve depression

Antidepressiv medicin: 80+årige: ca. 25 %

Over- og underbehandling

Kan forebygges – kan behandles

Lidt om aldersdepression

Symptomer på depression - klassisk

Nedtrykthed

Nedsat lyst/interesse

Nedsat energi/aktivitetsniveau

Træthed

Eventuelt

Uro

Agitation

Hukommelses- og orienteringsbesvær

m.m.

Lidt om aldersdepression

Hvordan skelne mellem

- sorg efter tab
- træthed/udmattelse pga. fysisk sygdom –
”enough is enough”
- bekymringer over eget og familiens liv
- begyndende demenssymptomer

og depression?

Fagligt svært

”Systemets” påvirkning

Afhængighedssituationer – giver vi
respekt, mulighed for selvbestemmelse,
bevægemulighed, socialt samvær, kontinuitet
etc.?

Opleves systemets tilbud som en brik der flyttes
rundt med – vores behov over for borgerens?

Konsekvenser af depression

Eksempler

Forringet livskvalitet

Ændrede kontakter med pårørende

Inaktivitet

Medikalisering

Selv mord

Konsekvenser af depression

Selv mord i Danmark 2015

I alt 563 – 390 mænd og 173 kvinder

Blandt 70+årige: 124: 81 mænd og 43 kvinder

Depressions udløsende?

Overgange i livet – herunder tab

Mistet ægtefælle/barn

Pensionisttilværelse

Mistet kørekort

Flyttet til plejebolig

Sygdomme

Kroniske sygdomme – multimorbiditet

Demens

Sansetab

Medicinsk behandling – steroid, beta-blokker, benzodiazepin,
polyfarmaci

Depressions udløsende?

Eksistentielt

Ensomhed

Følelse af at være overflødig

Manglende kontrol over eget liv

Døden nærmer sig

Individuel råstyrke!

Diagnosen depression

Samarbejde med faglig kompetence herunder henvisning til egen læge og/eller psykolog

Husk samarbejde om projektet med de praktiserende læger i jeres kommuner

Depression behandling

Menneskelig kontakt

Lokale aktivitetsmuligheder herunder fysisk aktivitet

Samtaleterapi

Antidepressiv medicin

Evidens?

Etiske overvejelser ved opsporing

Screening – formodet rask befolkning

Helbredsundersøgelser

Case finding – skjult sygdom hos patient der opsøger
sundhedsvæsen

Opsporing – hvad menes, hvem udfører, hvad benyttes til
opsporing, hvornår, hvordan håndtere ”mistanke”,
faglig kompetence?

Opsporing - forebyggelse

”Systemet”

Egen læge

Kommunen – forebyggende hjemmebesøg,
hjemmeplejen, Rehabiliteringscentre,
Aktivitetscentre

Hospitaler – multimorbiditet

Lægmænd - frivillige?

Ved livets afslutning

Drøftelse af behandlingsaktivitet ved forværring af tilstanden herunder overvejelser om hospitalsbehandling, genoplivningsforsøg og forebyggende medikamenter – hvordan?

Morale

Kunsten er individualiseret tilgang til hver enkelt ældre

Forudsætter kendskab til den enkelte gennem samtale og ”klinisk blik” – kræver faglighed og menneskeligt nærvær